

หัวข้อการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาความสามารถด้านการพูดในงานอาชีพ โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ ของเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพาณิชย์การ

ผู้ศึกษาค้นคว้า สรวิวรรณ ผิวแดง

ภาควิชา ภาษาไทยพื้นฐาน

วิทยาลัย เทคโนโลยีเมืองชลพาณิชย์การ

ปีการศึกษา 2565

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ นำวิธีการสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ ใช้สอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดในงานอาชีพ แก่นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพาณิชย์การ โดยมีความมุ่งหมาย (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดในงานอาชีพ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้การสอนแบบบทบาทสมมุติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพาณิชย์การ ก่อนเรียนกับหลังเรียน และ (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีต่อการเรียนแบบบทบาทสมมุติ เรื่องการพูดในงานอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาการบัญชี จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยค่าเฉลี่ยก่อนเรียน ผู้เรียนมีค่าเท่ากับ 9.75 คิดเป็นร้อยละ 49.25 และค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 16.04 คิดเป็นร้อยละ 82.25 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน โดยมีการพัฒนาการของคะแนนระหว่าง 5-9 คะแนน คิดเป็นร้อยละของคะแนนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.00 – 45.00

2) ความพึงพอใจของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพาณิชย์การ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.50 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ซึ่งอันดับที่หนึ่ง ได้แก่ นักเรียนพอใจที่ได้แสดงบทบาทในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้สติปัญญา ไหวพริบ เทคนิคการแสดง การใช้ภาษา การตัดสินใจและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง ได้แก่ เกิดความกระตือรือร้นและมีความสนุกในการเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับที่สาม ได้แก่ นักเรียนมีความพอใจที่ได้เรียนเรื่องการพูดในงานอาชีพ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือในการคิดและการสื่อสาร มนุษย์ใช้ภาษาในการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความต้องการ อารมณ์ ตลอดจนการถ่ายทอดศาสตร์ต่าง ๆ รวมไปถึงศิลปะวิทยาการในทุก ๆ ด้านสู่สังคม มนุษย์ยังสามารถใช้ภาษาในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าได้ คนชาติไทยเรามีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น ทำให้คนในชาติสามารถสื่อสารและสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันได้ กระบวนการในการสื่อสารนั้นมีทักษะการพูดเป็นทักษะด้านการแสดงออก (Productive Skill) ส่วนทักษะการฟังเป็นทักษะด้านการรับ (Receptive Skill) ทั้งสองทักษะดังกล่าว นับเป็นทักษะที่มนุษย์ใช้เพื่อสื่อความหมายควบคู่กันไปและนิยมใช้มากที่สุด

มีนักภาษาศาสตร์หลายท่านได้ให้ความหมายของการพูดไว้ดังนี้ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทยัน อิ่มสำราญ (2550, หน้า 135) กล่าวว่า การพูด หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกหรือความต้องการของผู้พูด เพื่อสื่อความหมายไปยังผู้ฟังโดยใช้ถ้อยคำน้ำเสียงและอากัปกิริยาท่าทางจนเป็นที่เข้าใจกันได้

พระมหาขวัญชัย กิตติปาโล (2558, หน้า 18) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นศาสตร์ หมายถึง การพูดที่ต้องมีองค์ความรู้ มีหลักการ มีกฎเกณฑ์ และวิธีการถ่ายทอด ปฏิบัติ ฝึกฝน เพื่อให้พูดออกมามีประสิทธิภาพ และการพูดเป็นศิลป์ หมายถึง การพูดเป็นศิลปะ เนื่องจากจะต้องใช้ความสามารถในการเรียงร้อย ถ้อยคำ วลีและประโยคอย่างมีศิลปะ ทำให้เกิดความสละสลวยทางด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารและยังทำให้ผู้รับสารเกิดความประทับใจได้อีกด้วย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ส่วนการพูดในงานอาชีพนั้น หมายถึง การสื่อสารโดยใช้การพูด เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการประกอบงานอาชีพ ของบุคคลผู้มีอาชีพต่าง ๆ (KIM'BLACK THAILAND, 2561 : ออนไลน์) ผู้ที่ทำงานในอาชีพไม่ว่าจะเป็นอาชีพใดก็ตามจะต้องใช้การพูด การเจรจาให้เข้าใจซึ่งกันและกัน การงานจึงจะดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ความสำเร็จอยู่ที่การพูด การพูดจึงมีความสำคัญมากสำหรับบุคคลทุกอาชีพ กล่าวได้ว่า การพูดเป็นประตูสู่ความสำเร็จต่อการประกอบอาชีพ การพูดมีความสำคัญต่อบุคคลเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และในการประกอบอาชีพ ตลอดจนการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ผู้พูดดีจะต้องมีสมรรถภาพในการพูด และเมื่อพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะสามารถประสบความสำเร็จในด้านงานอาชีพตามมา

การจัดการด้านอาชีวศึกษาของประเทศไทย เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการผลิตและพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ ที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ มีความรู้ สามารถปฏิบัติได้จริงและเข้าใจชีวิต โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษา เพื่อให้สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะจากศาสตร์ต่าง ๆ ประยุกต์ใช้ในงานอาชีพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพณิชยการ ได้มีการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยจัดเป็นวิชาพื้นฐานที่นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จะต้องได้เรียน ซึ่งรายวิชาดังกล่าว มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ

การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในแต่ละทักษะภาษาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ไม่มีสื่อการสอนที่ทันสมัยในห้องเรียน ผู้สอนต้องใช้วิธีการสอนโดยการบรรยาย อธิบายเนื้อหาในหนังสือเป็นส่วนใหญ่ และมอบหมายงานเป็นแบบฝึกหัดที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยเรียน ให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งวิธีดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน เช่น นักเรียนมีอาการเบื่อหน่าย ไม่ตั้งใจฟังเนื้อหาที่กำลังสอน อีกทั้งเมื่อในกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้ทักษะในการพูด นักเรียนก็จะไม่มีความกล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด – 19 หลักสูตรในการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนเป็นการเรียนออนไลน์ทั้งหมด นักเรียนจึงไม่ได้มีการฝึกฝนและพัฒนาในด้านของทักษะการพูดต่อหน้าผู้อื่นเป็นระยะเวลาานาน

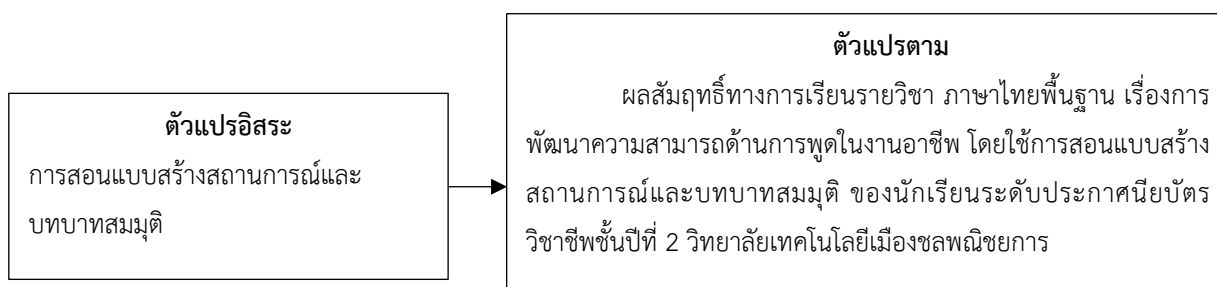
ผู้วิจัยมีแนวทางในการแก้ไข คือ จัดการเรียนการสอน โดยเน้นการพัฒนาความสามารถด้านการพูดในงานอาชีพ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ฝึกฝน และพัฒนาความสามารถด้านการพูด เสริมความมั่นใจ ความกล้าที่จะแสดงออกต่อหน้าผู้อื่นให้ดียิ่งขึ้น เพื่อที่จะได้นำความรู้ส่วนนี้ไปพัฒนาตนเองในการประกอบอาชีพต่อไป อีกทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยพื้นฐาน มีทักษะการปฏิบัติทำงาน เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูสอนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ทั้งหมด 7 ห้องเรียน พบว่านักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2/1 ประสบปัญหาเกี่ยวกับทักษะการพูดในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐานมากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้คิดหาวิธีการที่จะนำมาแก้ไขปัญหาในการเรียนดังกล่าว เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนา จึงได้นำวิธีการสอนโดยการสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะช่วยพัฒนาและแก้ปัญหาลักษณะการเรียนของนักเรียน และช่วยพัฒนาทักษะด้านการพูด ให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกทางความคิด และกล้าที่จะพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนเรื่องการพูดในงานอาชีพ โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพณิชยการ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการเรียนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน เรื่องการพูดในงานอาชีพ

กรอบแนวคิด

สมมติฐานในการวิจัย

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่องการพูดในงานอาชีพ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติ หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนกำหนดสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทหรือแสดงบทบาทนั้นตามความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้เรียนที่คิดว่าควรจะเป็น

2. การพูดในงานอาชีพ หมายถึง การพูดที่ผู้พูดสามารถเลือกใช้วิธีการพูดที่แตกต่างกันให้เหมาะสมกับสถานการณ์และโอกาส ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเน้นโอกาสการพูด 3 โอกาส คือ

2.1 การพูดติดต่อกิจธุระ

2.2 การพูดสรุปความ

2.3 การพูดแสดงความคิดเห็น

3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอน กำหนดไว้เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เรื่องการพูดในงานอาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถด้านการพูดในงานอาชีพของนักเรียนในการวิเคราะห์สถานการณ์แล้วสามารถเลือกใช้ถ้อยคำพูดตามสถานการณ์ของงานต่าง ๆ ของสังคม ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามโอกาสและกาลเทศะ

5. ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบหรือความพอใจของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการพูดในงานอาชีพ โดยการสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติ จากการตอบแบบสอบถาม

6. นักเรียน หมายถึง กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ห้องที่ 1 สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพณิชยการ

เอกสารที่ให้ความรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ

ความหมายของการพูด

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540, หน้า 167) ได้ให้ความหมายของการพูดไว้ว่า การพูด หมายถึง การถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกให้ผู้ฟังได้รับรู้ และเข้าใจจุดประสงค์ของผู้พูด โดยใช้กลวิธีในการพูดที่ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนภาษาไทย ทักษะการพูดถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างมาก เพราะทุกคนต่างพูดเป็น แต่มิได้คำนึงว่าทักษะการพูดที่ดีนั้นเป็นอย่างไร พูดอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 797) พุด หมายถึง เปล่งเสียงออกเป็น ถ้อยคำ พุดจา

จากความหมายของการพุดดังกล่าวสรุปได้ว่า การพุด คือ การถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์และความรู้สึกของพุดโดยอาศัยน้ำเสียง ภาษา และกิริยาท่าทางอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามจรรยา มารยาทและประเพณีนิยมของสังคม ให้ผู้ฟังรับรู้และเกิดการตอบสนองตามความมุ่งหมายของผู้พุด

ความสำคัญของการพุด

วีรัช ลภีรัตนกุล (2526, หน้า 2) ให้ความสำคัญของการพุดไว้ว่า พฤติกรรมการพุดของมนุษย์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานของเรา ทั้งนี้เพราะมนุษย์ต้องใช้เวลาพุดอยู่เสมอ และใช้คำพุด เป็นสื่อบุคคล (Personal Media) หรือเป็นวิธีทางหนึ่งในการถ่ายทอดชักนำ เอาความรู้สึกรักนึกคิดของตนเองออกตีแผ่แสดงให้ผู้อื่นได้รับทราบและเข้าใจ

สนธิ สัตโนภาส (2538, หน้า 131) กล่าวถึงความสำคัญของการพุดในการเรียนการสอนว่า นักเรียนจะเรียนวิชาใดก็ตาม ทั้งครูและนักเรียนต้องใช้เวลาพุดและการฟังเป็นสื่อ หากนักเรียนมีทักษะในการพุดและการฟัง แล้ว ย่อมเป็นฐานสนับสนุนให้เกิดทักษะในการเขียนและการอ่านตามมาอย่างแน่นอน

จากความสำคัญของการพุดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพุดมีความสำคัญอย่างยิ่งกับมนุษย์ทุกคนในทุกยุคสมัย ทุกระดับ และทุกอาชีพ เพราะมนุษย์จำเป็นต้องใช้เวลาพุดในการถ่ายทอดความคิด รวมไปถึงอารมณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน อีกทั้งการพุดยังมีส่วนสำคัญในการที่จะช่วยพัฒนาส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านอาชีพในชีวิต เป็นพื้นฐานในการสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาในตัวบุคคลได้อีกด้วย

ความหมายของการพุดในงานอาชีพ

พงศธร นวนศรี (2561, ออนไลน์) ให้ความหมายของการพุดในงานอาชีพ ไว้ว่า การสื่อความหมายของมนุษย์โดยการใช้เสียงและกิริยาท่าทางเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้ความคิด และความรู้สึกจากผู้พุดไปสู่ผู้ฟัง คำว่างานอาชีพ คือ การกระทำที่เป็นประโยชน์ไม่เบียดเบียนการทำหน้าที่การมาหากินเลี้ยงชีพโดยสุจริต ก่อให้เกิดผลผลิตและรายได้ และเป็นที่ยอมรับของสังคม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ

ความหมายและประเภทของบทบาทสมมุติการสอนแบบบทบาทสมมุติ

ชาตรี เกิดธรรม (2542, หน้า 93) ได้ให้ความหมายของบทบาทสมมุติว่า หมายถึง วิธีสอนที่ใช้บทบาทสมมุติขึ้นจากความจริงมาเป็นเครื่องมือในการสอน โดยที่ครูสร้างสถานการณ์สมมุติและ บทบาทขึ้นมา เพื่อให้ให้นักเรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น มีการนำเสนอออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาใช้เป็นพื้นฐานในการให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจ ให้แก่นักเรียนในเรื่องความรู้สึกและพฤติกรรมและปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

องค์ประกอบของกิจกรรมบทบาทสมมติ

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2539, หน้า 143) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. สถานการณ์ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่และหัวเรื่องสนทนา ครูผู้สอนจะต้องอธิบาย สถานการณ์ และภาระงานที่ผู้เรียนจะต้องทำให้สำเร็จ งานที่จะทำจะมีระดับความยากง่ายตามระดับของผู้เรียน เช่น การรับโทรศัพท์ หรือการตกลงในธุรกิจ เป็นต้น

2. บทบาท หมายถึง การมอบหมายบทบาทให้ผู้เรียนสวมบทบาทที่กำหนดให้ผู้เรียน จะต้องมีความเข้าใจบุคลิกภาพและประสบการณ์ สถานะทางสังคม ปัญหาและความต้องการของบทบาทที่ตนจะแสดง

3. สำนวนที่เป็นประโยชน์สำหรับการแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง สำนวน วลี คำศัพท์เฉพาะ และรูปแบบของภาษา เช่น การถามลักษณะ Wh-questions ตลอดจนข้อมูลต่างๆ ด้านภาษาศาสตร์ สังคม

4. ความรู้พื้นฐานในเนื้อหาของสถานการณ์ หมายถึง ความรู้ทั่วไปที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเกี่ยวกับสถานการณ์ในการแสดง เช่น การแสดงบทบาทสมมติในการประชุมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ครูผู้สอน ต้องใช้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน โดยเตรียมเอกสารให้อ่าน ดูภาพยนตร์ หรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย

จากการศึกษาค้นคว้าและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบของบทบาทสมมติ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของกิจกรรมบทบาทสมมตินั้น เริ่มต้นจากการสร้างสถานการณ์ การเลือกตัวละครที่เหมาะสม การเตรียมชุดภาษาหรือสำนวนภาษาที่จะนำมาให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดซึ่งต้องเหมาะสมกับตัวผู้เรียน ตลอดจนความรู้พื้นฐาน ที่ผู้เรียนควรจะได้รับเกี่ยวกับสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อให้ชัดเจนเพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำกิจกรรม และประการสำคัญ คือ ในการทำกิจกรรมครูผู้สอนควรให้ความช่วยเหลือผู้เรียนทุกเมื่อ เมื่อผู้เรียนรู้สึกคับข้องใจ หรือต้องการ ความช่วยเหลือ

รูปแบบของกิจกรรมบทบาทสมมติ

สมศิริ ปลื้มจิตต์ (2534, หน้า 32) กล่าวว่า การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติมี 2 รูปแบบ คือ

1. การใช้บทบาทสมมติที่เตรียมไว้ล่วงหน้า (Preplanned or Structure role playing) การใช้บทบาทสมมติแบบนี้มีรากฐานมาจากความคิดที่ว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนมากที่สุด ผู้เรียนเรียนรู้โดยการทดลองฝึกหัดและลองผิดลองถูก ผู้เรียนสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น ผู้เรียนจะทำหน้าที่ตีความและตัดสินใจอย่างพินิจพิเคราะห์ เป็นโอกาสที่สมาชิกจะเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการรับรู้ การมองเห็น และการแก้ปัญหา

2. การใช้บทบาทสมมติแบบอัตโนมัติ (Spontaneous role playing) รูปแบบการใช้ บทบาทสมมติแบบนี้คล้ายๆ กับแบบแรก คือ สมาชิกกลุ่มการเรียนรู้การสังเกตเลียนแบบ และการวิจารณ์ หรือติชม แต่ข้อมูลระหว่างทฤษฎีนี้กับทฤษฎีแรก คือ กระบวนการวิเคราะห์ในสถานการณ์การเรียนรู้ ในแบบนี้ผู้เรียนจะได้รับ การส่งเสริมให้คิดหารูปแบบพฤติกรรมของเขาเองมาทดลอง และค้นคว้าหาแบบของพฤติกรรมใหม่ ๆ การใช้บทบาทสมมติแบบนี้มักใช้ปนกับแบบแรก ซึ่งขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายของกลุ่ม

ขั้นตอนการนำกิจกรรมบทบาทสมมติไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

Livingstone (1985: 12-17) แบ่งขั้นตอนกิจกรรมบทบาทสมมติไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการของครูผู้สอน ในขั้นตอนนี้ครูผู้สอนจะคัดเลือกเนื้อหาการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนและเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน
2. ขั้นเตรียมความพร้อมในห้องเรียน ครูผู้สอนจัดเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียนในด้าน คำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจหน้าที่ ทางภาษาและสถานการณ์การแสดง
3. ขั้นแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติ ผู้เรียนออกมาแสดงตามบทบาทที่ได้เตรียมไว้อย่าง เป็นธรรมชาติและจะต้องเตรียมอุปกรณ์และจัดฉากการแสดงให้พร้อม
4. ขั้นติดตามผล ในขั้นนี้ครูผู้สอนจะแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการแสดง ไม่ว่าจะเป็น ด้าน การใช้คำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ หรือการแสดงออกของผู้เรียนก็ตาม
5. ขั้นขยายผล หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาและแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติไปแล้ว ครูผู้สอนสามารถขยายผลของกิจกรรมการเรียนออกไปได้อีก เช่น ให้แบบฝึกเพิ่มเติม สอนเนื้อหาการเรียนที่ เกี่ยวข้อง หรือให้ผู้เรียนศึกษาตัวอย่างสถานการณ์ที่ต่อเนื่อง เป็นต้น

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นความรู้สึกที่รับรู้ด้วยจิตใจ และอาจแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ใ้บุคคลรอบข้างได้รับรู้ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2524, หน้า 39) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจอาจเป็นได้ทั้ง ทางบวกและทางลบภายใต้สถานการณ์การทำงานค่าตอบแทน การได้รับการยกย่อง

แน่นน้อย พงษ์สามารถ (2557, หน้า 259) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ทำที่ ต่อสิ่ง ต่าง ๆ 3 อย่าง คือ ปัจจัยเกี่ยวกับงานโดยตรง ลักษณะเฉพาะเจาะจงของแต่ละคน และ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มในสิ่งที่ยอยู่นอกหน้าที่การงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรณีการ พุททวิชิตกุล (2546) ได้ศึกษาการใช้บทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาการพูด ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดคูบอน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การใช้ บทบาทสมมติ ฝึกทักษะการพูด ทั้ง 8 กิจกรรมการ นักเรียน ส่วนมากได้พัฒนาทักษะการพูดอยู่ใน ระดับ นักเรียนมีความสามารถในการกล่าว ปฏิสันถารด้วยความเชื่อมั่น มีการไหว้ตามแบบอย่างของ วัฒนธรรมอย่างเหมาะสม สามารถใช้ถ้อยคำภาษาในการ พูดได้กะทัดรัดและชัดเจน พร้อมทั้งสามารถพูดเชื่อมโยงและลำดับขั้นตอนในการพูดได้อย่างถูกต้อง สามารถพูด สรุปรูปเนื้อหาสาระได้ถูกต้องตาม ข้อเท็จจริง สามารถใช้ลีลาการพูดประกอบท่าทางที่เหมาะสมและมีความ รับผิดชอบในการทำงาน สามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บุญสม ภูศิริ (2546) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการพูดและพฤติกรรมกล้าแสดงออกทางการพูดโดยใช้บทบาทสมมุติของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเกษตรและเทคโนโลยีตรัง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการพูดในที่ประชุมชนของนักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบบทบาทสมมุติสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบ ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนบทบาทสมมุติมีทักษะการพูดสูงกว่านักศึกษาที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน พฤติกรรมกล้าแสดงออกทางการพูดของนักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบบทบาทสมมุติ สูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วย วิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ได้รับ .05 และ นักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบบทบาทสมมุติมีความคิดเห็นแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ปาต้า และคณะ(Pata and others (2005) ได้ศึกษาหลักการสอนในการแก้ปัญหาที่สำคัญในการสร้างเครือข่ายโดยการแสดงบทบาทสมมุติ ซึ่งพบว่าการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ ใน สถานการณ์แวดล้อมที่มีปัญหาที่คล้ายกัน มีการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการสอนหลัก กับการ แสดงออกโดยการพูดของนักเรียน และความสามารถในการตัดสินใจ บทบาทสมมุติที่แสดงออก สอดคล้องกัน ที่จำลองขึ้น คล้ายการการเจรจาในชีวิตจริง ครูผู้สอนเพียงสนับสนุนบางขั้นตอนเท่านั้น มี การทดลองด้วยการแสดงบทบาทสมมุติ 5 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ 31 เรื่อง ในนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ของเอสโทเนีย อายุ 14-17 ปี จำนวน 62 คน การศึกษาพบว่า ความกระตือรือร้น ของผู้สอนหลัก มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงต่อการแสดงออกทางการพูดของนักเรียน รวมถึงความสามารถของนักเรียนในการยอมรับการแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของ ร่วมกันในการการแก้ไขปัญหาของทีม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น ชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 ที่เรียนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แผนการจัดการเรียนรู้

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสอนโดยการสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน

2.2 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยการสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ

3. แบบวัดความพึงพอใจ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน

1.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยพื้นฐาน จำนวน 2 ข้อประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น (ปวช.) ตามหลักสูตรปี พ.ศ. 2556

1.2 สร้างแบบทดสอบตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1.1.2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูดในงานอาชีพ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งการหาคุณภาพของแบบทดสอบเป็นการหาคุณภาพ โดยนำผลที่ได้จากการสอบนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

ดัชนีความยากง่ายในการหาคุณภาพของข้อสอบ (p) แบบอิงเกณฑ์จะพิจารณาค่าความยากง่ายของข้อสอบแตกต่างจากแบบอิงกลุ่ม ข้อสอบอิงเกณฑ์ในแต่ละข้อจะต้องค่าความยากง่ายน้อยกว่า 0.40 ก่อนที่นักเรียนได้รับการสอน และเมื่อนักเรียนได้รับการสอนแล้ว ข้อสอบแต่ละข้อจะต้องมีความยากง่ายประมาณ 0.75 คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้

$$p = \frac{r}{n}$$

เมื่อ p = ดัชนีความยากง่าย

r = จำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบถูก

N = จำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบทั้งหมด

1.3 นำแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเนื้อหา ภาษา ความสอดคล้อง กับพฤติกรรมที่ต้องการวัดพิจารณาค่า IOC พบว่ามีค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญมีรายชื่อดังนี้ อาจารย์ขวัญใจ สอนศิริ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์จิตติมา บัวบาน อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาภาษาไทย และอาจารย์ณรงค์ มะโรงทอง อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านคณิตศาสตร์

2. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ ดังนี้

1.00 - 1.50	หมายถึง	พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.51 - 2.50	หมายถึง	พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
2.51 - 3.50	หมายถึง	พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
3.51 - 4.50	หมายถึง	พึงพอใจอยู่ในระดับ มาก
4.51 - 5.00	หมายถึง	พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

โดยสอบถามความพึงพอใจ/ความคิดเห็นของนักศึกษา จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการพูดในงานอาชีพ โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ ซึ่งคุณภาพของข้อสอบจะต้องมีความเที่ยงตรง และสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน มีความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ การหาความเที่ยงตรงแบบนี้ผู้พัฒนาเครื่องมือต้องระบุเกณฑ์ให้ชัดเจน เช่น เกณฑ์คือลักษณะที่ปรากฏ การหาความเที่ยงตรงตามเกณฑ์

การดำเนินการวิจัย

1. ก่อนดำเนินการทดลองผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยได้กลุ่มทดลองจำนวน 1 กลุ่ม ซึ่งเป็นห้องที่ผู้วิจัยรับหน้าที่เป็นผู้สอน
2. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบฝึกปฏิบัติวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยพื้นฐาน
3. ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัย ปฏิบัติการสอนด้วยตนเองและ ใช้เวลาในการทดลองสอน จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง
4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนในกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบทดสอบปฏิบัติเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการสอนปกติกับการสอนโดยการสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ

สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1. หาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย

$$\mu = \frac{\sum x}{n}$$

1. หาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน μ = ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\sigma = \frac{\sqrt{(\sum x - \bar{x})^2}}{(n-1)}$$

μ แทน ค่าเฉลี่ย

σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนของนักเรียน

N แทน จำนวนประชากร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตารางที่ 4.1 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาภาษาไทย พื้นฐาน เรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการพูดในงานอาชีพ โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ

การทดสอบ	n	μ	σ	คิดเป็นร้อยละ
ก่อนเรียน	20	9.75	1.98	9.90
หลังเรียน	20	16.04	1.82	9.09

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 16.4 คิดเป็นร้อยละ 82.25 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 9.75 คิด

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีการศึกษาหลังการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพณิชยการ

ข้อความ	n = 20		อันดับที่	ระดับ
	μ	σ		
1. นักเรียนมีความพอใจที่ได้เรียนเรื่องการพูดในงานอาชีพ	4.60	.68	3	มากที่สุด
2. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.45	.69	5	มาก
3. สถานการณ์ที่กำหนดให้น่าสนใจและใกล้เคียงกับความเป็นจริง	4.50	.60	4	มาก
4. นักเรียนพอใจในกิจกรรมการเผชิญสถานการณ์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหา	4.35	.67	7	มาก
5. เกิดความกระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียน	4.70	.57	2	มากที่สุด
6. กระตุ้นความสนใจ ให้เกิดการใฝ่รู้ในเรื่องที่เรียน	4.50	.61	4	มาก
7. นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความรู้สึก ความคิดและการ แสดงออก	4.50	.69	4	มาก
8. นักเรียนพอใจที่ได้แสดงบทบาทในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้สติปัญญา ไหวพริบ เทคนิคการแสดง การใช้ภาษา การตัดสินใจและการแก้ปัญหา ด้วยตนเอง	4.75	.57	1	มากที่สุด
9. นักเรียนได้วิเคราะห์วิจารณ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม	4.25	.71	8	มาก
10. ความรู้และความสามารถที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	4.40	.82	6	มาก
รวม	4.50	.66		มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาหลังการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้ การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพณิชยการ ความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.50$) อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ซึ่งอันดับที่หนึ่ง ได้แก่ นักเรียนพอใจที่ได้แสดงบทบาทในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้สติปัญญา ไหวพริบ เทคนิคการแสดง การใช้ภาษา การตัดสินใจและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.75$) อยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง ได้แก่ เกิดความ กระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.70$) อยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับที่สาม ได้แก่ นักเรียนมีความพอใจที่ได้เรียนเรื่องการพูดในงานอาชีพ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.60$) อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปอภิปรายข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการพูดในงานอาชีพ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้ การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 สาขา การบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพณิชยการ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางการเรียน โดยวิจัยดังกล่าวเป็นการ ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพณิชยการ พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.04 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.82 ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 9.75 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.98

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และ บทบาทสมมุติ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยี เมืองชลพณิชยการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพณิชยการ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยค่าเฉลี่ยก่อนเรียนในเรื่องการพัฒนาความสามารถ ด้านการพูดในงานอาชีพ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ ของ ผู้เรียนมีค่าเท่ากับ เท่ากับ 9.75 คิดเป็นร้อยละ 49.25 และค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนในเรื่องการพัฒนา ความสามารถด้านการพูดในงานอาชีพ วิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาท สมมุติ เท่ากับ 16.04 คิดเป็นร้อยละ 82.25 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน โดยมีการ พัฒนาการของคะแนนระหว่าง 5-9 คะแนน คิดเป็นร้อยละของคะแนนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.00 – 45.00 ผล

การศึกษาค้นคว้าเป็นเช่นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักษณีย์ เขียวมณี (2562) ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คนที่เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยใช้การสอนแบบสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพณิชยการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.50 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ซึ่งอันดับที่หนึ่ง ได้แก่ นักเรียนพอใจที่ได้แสดงบทบาทในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้สติปัญญา ไหวพริบ เทคนิคการแสดง การใช้ภาษา การตัดสินใจและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด อันดับสอง ได้แก่ เกิดความกระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับที่สาม ได้แก่ นักเรียนมีความพอใจที่ได้เรียนเรื่องการพูดในงานอาชีพ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยวัฒน์ อารีโรจน์ และสมพร ร่วมสุข (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการพูดรายงาน การศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อแบบฝึกทักษะการพูดรายงาน การศึกษาค้นคว้าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกทักษะการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการพูดรายงานการศึกษาค้นคว้าได้ จริงตรงตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ส่งผลต่อการพัฒนาการพูดของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนตามผลการวิจัยที่กล่าวมา

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรประเมินความสามารถด้านการพูดในงานอาชีพหลังเรียน โดยใช้แบบประเมินการพูดที่เป็นการประเมินการพูดในงานอาชีพ จากการสอบปฏิบัติ
2. ควรศึกษาการนำบทบาทสมมติไปใช้ในการปรับพฤติกรรมผู้เรียน เช่น กิริยามารยาท
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พุกษ์วิเศษกุล. (2546). *พัฒนาการพูดของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดคูบัว*
กรุงเทพมหานคร.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาศรินทร์ อิ่มสารานู. (2550). *ภาษากับการสื่อสาร, โครงการตำราและหนังสือ*.
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาติรี เกิดธรรม. (2542). *การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์
ดิสคัฟเวอรี.
- นงลักษณ์ เขียวมณี. (2562). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
และความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้
โครงงานเป็นฐาน*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- แน่นน้อย พงษ์สามารถ. (2557). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อโรงแรมขนาด 3 ดาวในเขต*
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- บุญสม ภูศิริ. (2546). *การพัฒนาทักษะการพูด และพฤติกรรมกล้าแสดงออกทางการพูดโดยใช้บทบาท
สมมติของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง*.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พงศธร นวนศรี. (2561). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสื่อสาร*. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2565.
จาก <https://a31979667.wordpress.com/หน่วยที่-5/>
- พระมหาขวัญชัย กิตติปาโล. (2558). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพูด*. *จร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*. ปีที่ 1,
หน้า 18.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
หน้า 577.
- วิรัช ลภีรัตน์กุล. (2526). *วาทนิเทศและวาทศิลป์*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สนิท สัตโยภาส. (2538). *พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมิตรา อังวัฒน์กุล. (2540). *วิธีสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
พิมพ์ครั้งที่ 4.
- _____. (2539). *แนวคิด และเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ นาวิการ. (2524). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไพศาลศิลป์การพิมพ์.

สมศิริ ปลื้มจิตต์. (2534). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเหตุผลเชิงจริยธรรมในการสอนจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับการสอนตามคู่มือ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Al-Saadat, Abdullah, and Afifi, Elhami. (1997). *Role-Playing for inhibited Students in Paternal Communities*. Forum. 35(3): 43.

KIM'BLACK THAILAND. (2561). การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2565, จาก <https://sites.google.com/site/thaipktc2018>.

Livingstone, C. *Role Play in Language Learning*. Longman Handbooks for Language Teachers. 1985.